

Mikä ei tule kokemustemme piiriin, mitä rajat eivät tavoita, minkä hallintomme kadottaa, se on kaiken olemassaolevan alkur. Sieltä saa syntynsä ja tuon viettelijän huomaan välttämättä palaa. Toisen toisensa on olevaisten tyydytettävä rangaistuksin, epämääräisyydessään, ajan järjestyksen mukaisesti.

Häpeättä ja kunniaa, iättä, on kokemustemme piirin ulkopuolinen.

Ei kuole rajojen tavoittamaton, ei tuhoudu.

...tulisen tuulen huilu...

Kivikoivin seisoo maa.

Anaksimandros

Jälkiteolliselle mielelle ajatus rajattomasta ei liene vaikea. Arvojen liike, niin taloudellisten kuin moraalistenkin, tuntuu monasti esteettömältä, puhtaalta liikkeeltä. Ikään kuin markkinoissa olisi rajaton perusta, kaiken lähtökohta, 'luonto itse'.

Antiikin ajattelijoista Anaksimandros on siis meitä lähinnä? Hän sanoi kaiken alun olevan *apeiron*, määräämätön, rajaton, joka ei ole oikeudenkäymisemme piirissä. Anaksimandros itse piirsi karttoja, tunnetun maailman kuvia — ja rajasi. Ensimmäinen piirto paljasti maailman.

Kun mainos kuvaa tietyn arvon ylivoimaa, piirtyy raja. Asioita nousee esiin, toisia asioita toisia vasten. Rajattomasta nousevat ihmeet ja tekevät tunnetun maailman. Rajaton itsessään on jotakin muuta kuin asiat, jotka siitä syntyvät. Tälle mielelle rangaistuksen kärsiminen ja tyydytyksen suominen ovat yksi ja sama, epämääräisyydessään.

Hyvä ja paha, käypä ja hyödytön, kuvat arvokkaasta ja arvottomasta ovat Anaksimandroksen mukaan rikos synnyn ja paluun ihmettä kohtaan. Ihmisen osa on rikollisen. Miletoksen syntymän ja kuoleman filosofien joukoissa Anaksimandros teki omat rikoksensa synnyttyään noin vuonna 610 eaa, kuollen seuraavan vuosisadan puolivälin tienoilla. Rikollinen eläin. Jälkinä toisten rikoksista?

Mika Saranpää